

Visotter bezoekt sporadisch Hoogeveen

■ Waterdichte otterpels was vroeger gewild handelswaar

HOOGVEEEN Jager Berend Jan Dijkers (1901-1998) vertelde mij begin tachtiger jaren dat zijn oom Willem Dijkers otters schoot en strikte langs het Oude Diep.

Willem Dijkers (1873-1958) was onderwijzer aan de Openbare Lagere School aan Het Slood in Hoogeveen. Hij was echter meer jager en visser dan onderwijzer. Berend Jan Dijkers vertelde me dat hij voor de oorlog de pels van een otter had gezien in de schuur van oom Willem. B.J. Dijkers zei toen: 'Dat kon nog wel eens de laatste otter zijn geweest van het Oude Diep.' Het Oude Diep meanderde toen door het landschap. In de vijftiger jaren werd de beek gekanaliseerd door het eerste waterschap, Waterschap Oude Diep. De beek veranderde in een vrijwel rechte afwateringssloot met stuwen die de waterstand regelden. Het boerenland mocht niet te nat en niet te droog worden.

In 1995 verscheen van de hand van ecologen van Stichting Het Drentse Landschap het rapport Nieuw kijk op Oude Diep. Er werd in de negentiger jaren heel anders gekeken naar de Drentse beken. Deze natte linten bleken van grote betekenis te zijn voor het landschap, met name als natuurlijke verbindingzones. Natuurorganisaties en waterschappen sloegen de handen ineen en kwamen met plannen beken weer als vanouds te laten meanderen. Daarbij moest het waterschap zorgen voor betere waterkwaliteit. De plannen werden uitgevoerd. Er gebeurde meer.

Otters zijn in Natuurpark Lelystad goed te observeren. Hero Moorlag

Ten noorden van Hoogeveen ontstond in 2008 het nieuwe natte natuurgebied Oude Kene met een nieuwe beek en enkele poelen. Hierin werden vissen uitgezet. In het geheel van Oude Diep, Oude Kene en het nieuwe natuurgebied Pesserma-Noord bij Stuifzand zijn tekenen dat de otter terugkeert. Cees van Ringelenstein, muskratbestrijder bij Waterschap Drents Overijsselse Delta, vond prooiresten onder de spoorbrug over het Oude Diep in De Weide. Sporen van een otter zijn aange troffen onder de brug in de Secteweg bij Pesserma-Noord. De vraag is nu: 'Wie ziet de eerste otter in of bij het Oude Diep of in de Oude Kene?' Er zijn hier veel bruggen, van Echten tot Stuifzand. Vergeet nooit onder een brug te kijken. Otters mogen graag hun prooi naar een veilige plek brengen. Dat deden ze al onder bruggen over de Drentsche Aa en de Hunze, maar

nu ook onder bruggen van het Oude Diep. Alleen, ze zijn nog niet fysiek gezien.

Grootste marterachtige

Een mannetje otter heeft een kopromplengte van gemiddeld 80 en een staart van 40 centimeter. De vrouwtjes zijn kleiner. Door de lange staart is de otter de grootste marterachtige, op de voet gevolgd door de das. De andere marterachtigen zijn steenmarter, boommarter, bunzing, hermelijn en wezel. Door de stroomlijn van zijn lichaam en de uiterst soepele wervelkolom is de otter perfect aangepast om in het water te jagen. Ogen en afsluitbare oren en neusgaten liggen op één lijn, waardoor ze boven water blijven tijdens het zwemmen. Op de foto zijn de zwemvliezen tussen de tenen te zien. De lange staart dient als roer. En dan de vacht, de schitterende pels waar-

om het vroeger draaide. De dekharen zijn waterdicht. De binnenste laag bestaat uit zeer dicht opeen geplante donsharen die onder water niet nat worden. Tussen de donsharen bevindt zich stilstaande lucht die uitstekend isoleert. Een otter heeft bijna geen vetweefsel, dus die pels is voor hem van levensbelang om ook 's winters onder water warm te blijven. Maar die pels is geld waard. In het hele land werden voeger otters om hun pels gevangen. Het dier en zijn leefomgeving zijn nu wettelijk beschermd. Vanuit Duitsland bereikte de otter ons land. Otters worden gefokt in Aqua Zoo Friesland, Diergaarde Blijdorp, GaiaPark Kerkra de Zoo en Natuurpark Lelystad. Wil je een otter lange tijd observeren, ga dan naar Natuurpark Lelystad. ■

Hero Moorlag

Barbizon van het Noorden: schilders ontdekken Drentse landschap

ASSEN Bij het Drents Museum besteden ze tot en met 21 maart 2020 uitvoerig aandacht aan de landschapsschilders in Drenthe tussen 1850 en 1950, onder de titel Barbizon van het Noorden. De meeste aandacht gaat uit naar de schilders in de 19-de eeuw, waarbij de schilderijen van het oorspronkelijk Drenthe centraal staan.

In de vernieuwde vleugel van het Drents Museum is in samenwerking met Het Drentse Landschap een prachtige collectie schilderijen bijeen gebracht. Zelfs de nieuwste aanwinst van Vincent van Gogh, het onkruidverbrandertje, krijgt nog een prominente plek. In navolging van de landschapsschilders in Barbizon kwamen in de tweede helft van de 19-de eeuw avonturiers uit het drukkerse Westen naar Drenthe toe. Volgens schilder Mauve werden alle dorpen in Drenthe welvarender en hij preez zich gelukkig dat hij het 'oude' Drenthe nog heeft kunnen schilderen. Dat landschap was nog onbedorven en de boeren leefden er eenvoudig. Op

Mozaïek in het Franse dorpje Barbizon. Albert Kerssies

de zandgronden was het landschap nog woest en ledig, het bestond uit een robuust heidelandschap. Volgens Mesdag was de herfst er in vele tinten grijs te zien, zonder schaapskudde een sober verlaten herfstlandschap. Lieberman, die tijdelijk in Zweeloo woonde, bevond zich alleen op de romantische heidevelden met op de achtergrond de herder met de schapen en een hond. 'Dit

geeft een genoegen weer dat men smaakt bij het aanschouwen van de natuur zelve'. Ook Vincent van Gogh bezoekt in 1883 Zuidoost-Drenthe. In de brieven aan zijn broer Theo gaf hij blijk van een grote waardering voor het Drentse veen- en heidelandschap. 'Want ik ben vol van wat ik gezien heb, vanavond was de heide ongemeen mooi. Ode aan de heide, wat een rust, wat een breedte,

wat een kalme in deze natuur'. Maar ook het eenvoudige boerenleven en het werk van de turfgravers sprak tot zijn verbeelding.

Barbizon bij Parijs

Enige jaren geleden ontdekten mijn vrouw en ik Barbizon. We waren op zoek naar de oerbossen van Fontainebleau en zochten een goed verblijf voor de nacht. Barbizon is een klein dorp ten zuiden van Parijs, waar in de eerste helft van de 19-de eeuw de landschapsschilders zich vestigden en de School van Barbizon oprichtten. De kunstenaars van Barbizon veroorzaakten een revolutie in de schilderkunst. Ze schilderden geen geïdealiseerde landschappen, maar persoonlijke indrukken van het landschap, een reëel landschap. Nog steeds is het een aantrekkelijk dorp, met veel aandacht voor de voormalige schilders. De schilderijen van ondermeer Millet en Rousseau hangen als mozaïek in het dorpje Barbizon. ■

Albert Kerssies